

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Men schrijft in

te Tongeren, bij M. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad, groote Markt, n° 51.
De Postrijder verschijnt 's dinsdags, 's donderdags & zaterdags.

Abonnement

binnen de stad, 7 fr. per jaar.
buiten de stad, 8 fr. »
Een blad afzonderlijk 13 centimen.
Aankondigingen, 15 centimen per drukregel.

TONGEREN, DEN 2 MEI.

Het Bureel-Opperhoofd der Bank.

T'Kindt bevindt zich, zoals wij reeds gezegd hebben, in goede gezondheid, niettegenstaande omgave dagbladen willen doen gelooven, dat die vruchte dief ziek was naar lichaam en geest. Slechts eene enkele maal heeft hij een bezoek van 'n geneesheer ontvangen, en dit was het reglementaire bezoek, daags na zijne aankomst in de evanensis.

T'Kindt houdt zich in de gevangenis bezig met een verifikatie der operatiën, welke sommige wisselgenten staande houden voor zijne rekening te hebben gedaan.

Volgens de *Etoile* zou men, eenige dagen geleden in de *Banque de Belgique* een nieuw te kort in de epots hebben bevonden, waardoor het cijfer der opheden toe gekende omtrentingen, met twee miljoen zou worden verhoogd.

Lolo heeft nog geene oppositie gedaan aan het omnis dat tegen haar is uitgesproken, en dat, verigens, haar ook nog niet is bekend. Men begrijpt echter, zegt de *Etoile* dat de *Banque de Belgique* aarzelt haar dit vonnis te doen betekenen, 't hoofde der betrekkelijk groote sommen, die zij aan den fiskus zou hebben te betalen. De registratie kosten van die akte zouden ongeveer 12,000 frank beloopt en de *Banque de Belgique* heeft een geld meer te verliezen.

Stads- & provincie nieuws.

M. Bollen, kapelaan te Lummen, is pastoor benoemd te Schalkhoven.

De volgende priesters der laatste wijding zijn kapelaan benoemd:

MM. F. Bettonville te Lommel; A. Froyen te Diepenbeek; A. Paredis te Maeseyck; F. Teuwen te Lummen.

L'indicateur breveté des chemins de fer pour le mois de MAI 1876, est en vente chez M. COLLÉE, libraire, Grand-Place, 51, à Tongres. — Prix avec carte: 25 centimes.

BUITENLAND.

Frankrijk.

BRAND VAN DEN SCOUWBURG TE ROUAAN.

De dagbladen van Rouaan brengen ons de eerste bijzonderheden aan over het schrikkelijk ongeluk dat Rouaan getroffen heeft. De Théâtre des Arts is geheel vernield door eenen hevigen brand. De blok huizen, in wier midden hij staat, is nog slechts een aschhoop. Mannen en vrouwen zijn verbrand of versmacht, of verbrijzeld zich de ledematen door uit de vensters te springen, 't is eergisteren rond 7 1/4 uur dat de brand ontstond. Om half acht was de schouwburg een overgroote vuurhaard, en acht uur werden de huizen der Boeldieukaai der Grand-Pont, Charettes-en-Comediestraten allen door de vlammen aangetast. Men had de grootste moeite om de huizen langs den overkant der straat te behouden.

Men moest dien avond *Hamlet* spelen, en reeds waren verscheidene artsen en bijna al de figuranten in hunne logiën of aan hunne deuren, toen kwart na zeven uur door eene gazvlam achter de gordijn al de frisen en al het doek in brand werden gestoken. Als een loepend vuur zette de vlam zich aan de gansche zaal over. Een groot getal soldaten die in *Hamlet* moesten figureeren, kooristen, artsen, kleedden zich in hunne logiën, toen de kreet: Brand! in den schouwburg weerklonk. De uitgangen zoo in de zaal als op het toneel, waren zeer gebrekkig; ook werd de schrik algemeen en er volgde eene vreeslijke verwarring; onder de ongelukkigen, die door den rook versmacht en door de vlammen omringd werden.

Er was maar een middel meer om aan de dood te ontsnappen, namelijk uit de vensters der vierde en vijfde verdiepingen te springen. Men zag overal menschen aan de staven dier vensters hangen. In de buurt liep iedereen om matrassen, men wierp er uit al de vensters der Charettesstraat, der Comediestraat en der Rocroisstraat. Zoo werd de val van verscheidene personen gebroken. Maar welk schouwspel leverden deze vrouwen in schouwburgkleeding, deze halfnaakte koorzangers, die soldaten met hunne harnassen op, toen zij van dergelijke hoogte vielen. De toeschouwers waren door schrik verstijfd, en hadden nauwelijks de kracht om degenen die vielen op te nemen. Eene aankleedster bleef omtrent tien minuten langs buiten aan een venster hangen.

Van daar hielp zij andere vrouwen springen of ladders grijpen, die men haar toestak van uit de balkons. Eerst toen zij geloofde dat iedereen gered was, dacht zij aan haar eigen behoud. Men wierp haar eene koord toe, en met verbazende koelbloedigheid maakte zij die aan haren arm vast. Dan sprong zij; men geloofde haar gered, maar de schok, toen zij aan het einde der koord kwam, was zoo hevig, dat de knoop losging. Zij viel op den balkon van den Baby-Club en van daar ten gronde. Toen men haar opnam, had zij den schedel gekloven en eene bil gebroken.

De zangers zijn allen gered. Hunne logiën zijn op de eerste verdieping. De heer Guillemot kleedde zich in zijne logië; vele vrouwen waren bij hem gesnel. Hij heeft ze met bovennatuurlijken moed gered. Nogtans vernam mevr. Preys, derde dugazon, dat haar man op de bovenverdiepingen was. Zij ontsnapte uit de handen van den heer Guillemot en stierf als slachtoffer van hare echte liefde. De heer Guillemot kroop naar een venster dat op de restauratie Jacob uitkwam. Half versmacht liet hij zich in eene keuken vallen, waar hij verzorgd werd. Zijn arm en zijne bil zijn erg verbrand. Mev. Naddi-Vallée en Mev. Barbot zijn langs den gang van het parket buiten geraakt. De gebroeders Royer, de heeren Trinquier en Plain bekwamen geen letsel.

Het is nog niet mogelijk te zeggen hoeveel personen omgekomen zijn. Uit eene venster der Charettestraat zag men de lijken liggen der vijf kleine pagien, die op het einde der vertooning komen. Uit een ander venster der Comediestraat, zag men gedurende meer dan een uur eenen ongelukkigen, welken men geloofde de regisseur der koren te zijn, half op eene leuning liggen en door den rook versmacht. De vlammen verkoolden het onderste van zijn lichaam, en de romp viel dan in de straat, voor de voeten van den bestuurder, heer Lemoigne, die schier in onmacht viel. Dertien gewonden zijn naar het gasthuis gebracht.

Twee zijn overleden. Onder deze dertien gewonden telt men acht soldaten en vijf kooristen. Er waren 53 soldaten van dienst, behoorende tot het 74^e linie, en een veertigtal koorzangers en zangsters. Hoeveel zal men er nog levend vinden? De schouwburg van Rouaan was in bloeienden toestand. Het jaar was voornamelijk gelukkig geweest. De schouwburg werd onder de schoonste dergene van provinciesteden gerekend. Hij werd in 1775 gebouwd en in 1839 verheeld. Hij kon 2000 personen bevatten, en was het meest de laatste groote schouwburg met staande parterreplaatsen.

Nadere bijzonderheden.

Wij ontleenen aan den *Novelliste de Rouen* de volgende nieuwe inlichtingen:

De stoffelijke schade is ontzaglijk. De stad had 650,000 fr. betaald voor den schouwburg en de aanpalende huizen, bewoond door de heeren Lecomte, Germaine, Lurin, Bonnel en het *Café de la Comédie*. Al deze gebouwen zijn geheel vernield of grootelijks beschadigd. Al de daken en bovenste verdiepingen der andere huizen van het vierkant, waarin de brand heeft gewoed, zijn geheel verloren. Zonder overdrevenheid mag men het verlies, voor de gebouwen alleen, op 800,000 fr. schatten. Doch dit is slechts een deel der aangerichte schade.

Geheel het materieel van den schouwburg, de costumen, decors, wapens, partitien bibliotheek, instrumenten, alles is door den brand vernield. Dit is een nieuw verlies van 500,000 fr., bij het bovengemelde te voegen.

Wat de slachtoffers betreft, hun getal is groot, doch gelukkig kleiner dan men had gevreesd. Van de 53 soldaten van het 74^e linie-regiment, welke in *Hamlet* moesten figureeren, zijn zes mannen gedood en zes andere gekwetst. De kooristen en het personeel van den schouwburg zijn minder beproefd. Daaronder telt men twee dooden en acht gekwetsten. Dat maakt te zamen 22 slachtoffers waarvan 8 dooden en 14 gekwetsten.

Ziehier nog eenige inlichtingen over de hartroerende tooneelen, welke deze verschrikkelijke ramp hebben gekenmerkt:

Het was slechts ten drie ure 's morgens, dat men er in gelukt is het vuur in het inwendige van den schouwburg te beperken. De huizen der kaai brandden traagzaam voort, doch zonder hooge vlammen uit te werpen. Van tijd tot tijd hoorde men een stuk dak of een zoldering instorten. Overal waar het vuur zich buitenwaarts vertoonde, werd het spoedig bestreden door de pompsters, die daarenboven voortgingen met den waterstraal hunner spruiten te richten in het schouwburggebouw, dat opgevuld was met brandende balken en gloeiend puin. Ten vijf ure was alle gevaar voor eene nieuwe uitbreiding van den brand geweken, en een deel der troepen, welke niet opgehouden hadden hulp te bieden, mochten naar de kazern terug keeren.

De eerste beweging der slachtoffers was langs de trappen naar beneden te vluchten, doch nauwelijks waren zij tien trappen afgedaald of een verstikkende rook joeg hen terug naar boven. Een enkele redde zich langs dien weg, en dit dank aan het gelukkigste aller toevallen. Het was een soldaat die buiten kennis viel, met het hoofd voorwaarts neerstortte, en als eene ongevoelige massa tot beneden rolde. Hij werd ongekwest opgenomen, kwam tot zichzelf, en het eerste woord, dat hij sprak was, op wanhopigen toon, tot zijnen luitenant: Ach! ik heb eene mijner slobkousen verloren: laat mij ze gaan zoeken!

De heer Desmarte, ziende dat hij langs den trap niet kon ontsnappen, liep naar een venster met staven voorzien, en poogde door de nauwe opening te kruipen. Ongelukkig geraakte hij zoo vast, dat hij voor noch achteruit kon, en hing aldus met het bovenlijf uit het venster. Gedurende twee uren zagen de toeschouwers den ongelukkigen aldus levend verbranden. Men wilde pogen hem te redden en plaatste tegen den muur de eenige ladder, welke men bezat. Een man klonm er op, doch daar de ladder plooidde en dreigde te breken,

dwong men den man terug te keeren. Intusschen werd de marteling van den regisseur der kooren voortgezet. Zijn lichaam was langs onder zoodanig afgebrand, dat het nog slechts 60 centimeters lang was, en op weg naar het doodenhuis, viel zijn hoofd voor de voeten van eenen der dragers.

Een ander niet minder hartverscheurend schouwspel had aan eene tweede venster plaats. Vrouw Lallier, kleedster, na met eenen ongehoorden moed gewerkt te hebben aan de redding van hare gezellinnen, besloot eindelijk zich zelve te redden. Uit een der aanpalende huizen wierp men haar eene koord toe, welke zij vastgreep. Zij liet haar hangen, de koord beschreef eenen overgrooten halven cirkel en slingerde haar tegen eene kroonlijst. Zij slaakte eenen gesmoorden schreeuw, liet de koord los en viel op de steenen in de *rue de la Comédie*. Zij werd met twee verbrijzelde beenen stervend opgenomen.

Brengt matrassen aan! werd er geroepen, en in een oogwenk waren een twintigtal matrassen in de straat opeengestapeld. Men riep alsdan tot de soldaten, die in de vensters der vierde verdieping verscheen, naar beneden te springen, de eerste die sprong, brak zich de beide beenen. — Is hij dood? riep een tweede, die gereed stond te springen. — Neen, hij heeft niets, spring maar gauw, was het antwoord.

De soldaat sprong naar beneden en brak zich de ruggraat. En aldan ging het voort gedurende tien minuten, terwijl de aanwezigen zich de oogen van schrik bedekten, telkens dat een nieuw slachtoffer aan het venster verscheen.

Mevr. Barbot, die de rol der koningin moest vervullen, bevond zich in het foyer der artsen. Zij had de tegenwoordigheid van geest door het venster te springen van een aanpalend restauratiehuis. Zij had zich aan het aangezicht ten bloede bezeerd, doch was gered. Mevr. Nadi-Vallée werd gered door haren man, die haar aan de vlammen ontrukte en in bezwijming naar het *Hotel d'Angleterre* droeg.

Het gedrag van den heer Guillemot is boven allen lof verheven. Hij was bezig met zich te kleeden toen het vuur uitbarstte. Op dit oogenblik kwamen drie vrouwelijke figuranten schreeuwend zijne logie binnen gevlucht. Guillemot sloot de deur om de vlammen af te sluiten en sloeg daarna het venster in, langs waar hij twee der vrouwen in veiligheid bracht.

— Gij nu, zegde hij tot de derde.
— Neen, mijn ziele is dood... Ik moet met hem sterven, antwoordde deze.

En de deur openende sprong zij in het midden der vlammen. De heer Guillemot sprong daarna zelf naar beneden en viel in de armen der pompsters, wreed verbrand, doch zonder gevaarlijke wonden.

Latere berichten melden, dat de brand geheel geluscht is. De verliezen bedragen meer dan twee miljoen, Mme Preys is levend terug gevonden.

Een nieuwe brand is in het lyceum uitgebarsten, doch het vuur heeft geen voortgang gehad.

Kerkelijke Staten.

Alle tijdingen uit Rome spreken over de voortdurende gezondheid van den H. Vader. Geen dag gaat voorbij zonder dat Pius IX verscheidene geheeren verleent. Bedevaarders uit alle landen komen dagelijks toe.

Turkeye.

DE OPROER.

Een dagblad van Ragusa, de *Pedne* meldt in zijn nummer van 23 april dat daags te voren te Bitolica, nabij Koritza een groote veldslag heeft plaats gehad. De oproerlingen hebben een uitval gedaan uit Kerstoz en de Turken aangevallen, die verslagen werden.

Hetzelfde dagblad verwerpt de beweringen van sommige dagbladen als zou Montenegro den oproer beschermen uit eigen belang, en met de begeerte om zich te vergrooten. Het vorstendom verlangt niets anders dan de vrijmaking van Herzegovina. De *Pedne* belooft dokumenten af te kondigen, die de waarheid van zijn gezegde bevestigen.

Uit Castelnuovo wordt het volgende gemeld, aangaande de gevechten welke in de laatste dagen hebben plaats gehad, en welke Moukthar-pacha beschreef als zooveel overwinningen voor de turksche troepen.

Na vier dagen aanhoudende gevechten, welke geïndigd zijn met eenen stormloop met het blanke wapen, zijn de Turken naar Gatzko afgetrokken, een deel van den voorraad achterlatende, welke voor Niksick bestemd was, terwijl het overige in de sterkte van Presjebr geborgen werd. Achtien honderd Turken werden gedood of gewond en drie honderd hoofden werden afgeslagen. De oproerlingen verloren ongeveer honderd vijftig man.

Dit overgroot verschil in de verliezen wordt hierdoor uitgelegd, dat de oproerlingen de hoogten hadden verschanst, die den doortocht der turksche troepen beheerschten. De oproerlingen waren niet meer dan zeven duizend in getal, terwijl de turken in drie en twintig bataillons verdeeld, ongeveer tien duizend man sterk waren.

MENGELINGEN.

— Schatrijk. — Twee arbeiders kwamen in eene groote stad voorbij een prachtig huis. Een oog-

blik bleven zij staan om de kostbare spiegelruiten de rijkbewerkte deur, het sierlijk balkon en de zeldzame bloemen in de sierlijke vazen voor de ramen te bewonderen. Zwijgend zagen ze een tijd lang al die heerlijkheden aan, tot een van hen eindelijk uitharste: « Kijk, Jan, dat moeten wel rijke lui wezen, die daar wonen. Ik wed, dat de jeneverflesch daar den heelen dag op tafel staat! »

Wat zouden Jan, Piet, Klaas en duizend anderen wel doen om zoo « schatrijk » te zijn!

Dat hangt er van af, wat men schatrijk noemt: Een herdersjongen werd door een Vorst gevraagd. « Wat verdient gij? » « Kost en kleéven! » was het antwoord. « Niet meer? » hernam de Vorst verwonderd. « Hebt gij dan meer! » vroeg de jongen.

Ieder die dat heeft, is schatrijk, als hij 't zijn wil. Werken moet een ieder, de Koning en de slaaf. En wie kan er beslissen, wie 't hardst werkt?

« Maar we hebben niet altijd kost en kleéven! » roepen tienduizend stemmen. Daar is raad toe, om ze te krijgen.

Ieder verdient toch wat als hij verdienen wil dat is, als hij liever verdiend brood, dan gebeld brood wil eten. Welnu. Wat geld aangaat raden we u:

Geef altijd een stuiver minder uit dan gij hebt. En wat het besteden van het geld aangaat:

Zorg, dat er altijd op een bepaalden dag in de week een stukje vleesch kan overschieten. Dat leert sparen, dat voorkomt snoepen en geeft gezondheid en kracht.

Er wordt meer versnoept dan vereten en als alle stukjes koek en kopjes koffie voor stukjes spek en vleesch vernield waren, dan liepen er minder arme, minder zieke, minder zwakke kinderen — en vooral wat minder zwakke ziekelijke kinderen — langs de straat. En als elke borrel een steen werd zou menigen in zijn eigen huis wonen!.....

Schatrijk is even betrekkelijk als doodarm. Die een miljoen bezit en er twee noodig heeft, is doodarm en die genoeg heeft om te leven is rijk. Benjamin Franklin, de groote Amerikaan zeide: « Rijk en arm scheelt maar twee centen. » Die jaarlijks een cent overhoud is rijk, die jaarlijks een cent te kort komt, is arm! »

— *Ezels met verstand.* — Naar aanleiding van de bijzonderheid, dezer dagen aan een fransch dagblad ontleend, omtrent ezels, die door zelfmoord zich aan eene slechte behandeling trachten te onttrekken, deelt men de volgende curiositeit mede:

De kinderen van den heer R., notaris te W., hebben een ezels, die zich in een uitmuntende verzorging mag verheugen.

Het eenige wat het dier kwelt, zijn de bezwaren van den oude dag.

Voor eenigen tijd nu vond men het beest in den stal, terwijl hij den kop derwijze tusschen de tralies zijner ruif had weten in te wringen, dat hij op het punt was zich te verhangen.

Korten tijd daarna beproefde hij op een wandelrit opnieuw zich van kant te maken, door onverhoeds van den weg af te wijken en in eene sloot te springen.

Dat ezels, oud geworden, meermalen den dood zoeken, schijnt volstrekt geen onbekend feit te zijn.

— Een slimme vogel, een weinig ziek zijnde, gaat bij zijnen dokter te rade. Deze schrijft hem een geneesmiddel voor: hij geeft den zieke een stukje papier, zeggende: gij zult dit alle dagen gedurende eene week in eene pot water doen koken, en er het water van drinken. Eenige weken nadien ontmoet de geneesheer zijnen kalant. — Eh wel! — Ik ben genezen, mijnheer; maar ik heb geen acht dagen uw geneesmiddel kunnen innemen. — En waarom niet? — Wel, mijnheer, van den eersten dag was uw papierke gansch in stukken gekookt.

— Onlangs stapte in een openbaar rijtuig een commies, die met staalkens rondliep. Hij bevond zich in het gezelschap van twee priesters, die hunnen brevier lazen. Nauwelijks had de melkbaard plaats genomen, of hij knoopte met de andere reizigers een gesprek aan, waarin hij de domste en schandelijkste uitvalen tegen den godsdienst mengde.

Eindelijk keerde hij zich tot den oudsten der priesters:

« Mijnheer de pastoor, — zegde hij, spottend, weet gij welk verschil er is tusschen eenen ezels en eenen bisschop? »

Daar de priester niet antwoordde, ging de losbol voort:

« De ezels draagt het kruis op den rug, en de bisschop op de borst. »

« En ik, antwoordde alsdan de priester, ik heb u ook iets te vragen. Gij hebt zooveel verstand, dat gij mij gemakkelijk zult kunnen antwoorden. Welk verschil is er tusschen een reizenden commies en eenen ezels? »

« Parbleu! dat weet ik niet, » — antwoordde de beslagmaker.

« Ik ook niet, » zegde de priester.

— Eene oude vrouw die stokdoof geworden was, zag een haan die stond te kraaien. Zij schudde bedenkelijk het hoofd, zeggende: « Wat gaat toch de wereld achteruit: ja alles, menschen en dieren. In mijn jongen tijd kraaiden de hanen dat het een lust was om te booren, en tegenwoordig gapen zij maar alleenlijk meer. »